

Kistormás Községi Önkormányzat

***GAZDASÁGI
PROGRAMJA***

2020-2025

Elfogadva: 48/2020. (VII.2.) számú határozattal

I.

BEVEZETŐ

A gazdasági program elkészítése a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. § (5) bekezdésében megfogalmazottak alapján került sor.

A gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

A gazdasági program elkészítésének célja az önkormányzat képviselő-testületének ciklusi ideje alatt egy előre meghatározott célrendszer szerinti működés, fejlődés.

A gazdasági program elkészítése folyamán figyelembe kell venni a polgármester, illetve a képviselő-testület elképzeléseit, terveit; valamint a település alapellátásának biztosítását, a helyi igények kielégítését.

A legfontosabb szempont azonban mégis az önkormányzat pénzügyi helyzete, a szükséges források megszerzésének lehetősége.

A célkitűzések megvalósításánál a képviselő-testületnek figyelembe kell vennie a pályázati lehetőségek, a közösség érdekét és természetesen a rendelkezésre álló forrásokat.

Fejlesztésre akkor nyílik lehetőség, ha arra központi vagy pályázati önerőt biztosítanak.

Az önkormányzat saját bevételeiből csak kisebb munkákat tud fedezni.

A kormány gazdaságpolitikai céljai, intézkedései nagyban befolyásolják a működést és az ügyintézés folyamatát.

II.

RÖVID TÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉS

A kistormási völgyben bronzkori leleteket és kelta ezüstpénzeket találtak. A XVIII. század elején a település Kölesddel együtt Sinzendorf, majd a Mercy gróf birtokába kerül. Mercy, a temesvári Bánát telepítési biztosa saját birtokain is szívesen telepített le németeket. A nagyrészt Nassauból és Hessen-Darmstadtból érkezett telepésekkel elsősorban Kistormás-pusztát kívánta

benépesíteni. Mivel az volt a terve, hogy később egyesíti Kölesddel, a német telepesek egy részét a kölesdi győzelem emlékét őrző Harc-hegyen túl helyezte el. Tervét azonban a kölesdi református magyarok és a kistormási evangélikus németek között 1725-ben majd 1730-ban támadt villongások miatt elvetette. A területet gróf Apponyi Antal vásárolta meg. Halála után a három fiú közül, Antal örökölte. Egyed Antal 1829-ben gyűjtött adatokat a faluról: *"Erdeje, folyóvize nem lévén, különösen becsben tartották a kistormásiak a szőlőhegyeiket, ahol nagyrészt vörösbort termeltek. ... Orvosa a falunak még nem volt."*

A legtöbben 1900-ban laktak a faluban, akkor 1150 főt tartottak számon. Ideiglenes neve Tormáskölesd volt, Kistormás és Kölesd községek egyesülésével jött létre 1938-tól 1939-ig, amikor az egyesített település elnevezését Kölesdre változtatták. 1947-ben Kistormás ismét önálló községgé alakult.

A második világháború utáni lakosságcsere lényegesen megváltoztatta a népesség összetételét. Telepesek érkeztek az Alföldről, a csehszlovák-magyar lakosságcsere keretében a Felvidékről.

A falunak 1990 óta önálló önkormányzata van.

1996-ban avatták fel a háborús emlékművet a község áldozatainak emlékére. Egy régi templom található itt, az evangélikus németek 1777-ben építették fel barokk stílusban. A műemlékvédelem alatt álló épület berendezése – az oltár, a padok, a keresztelőkút – a templommal egykorú, és szintén barokk.

III.

HELYZETELEMZÉS

1. A 2015-2020 időszaki gazdasági program értékelése

Az állami adósságkonszolidációnak köszönhetően az önkormányzat eljutott oda, hogy jóval nagyobb hangsúlyt tudott fektetni az itt élők komfortérzetének javítására, a híd, járdák, utak, felújítására, kátyúzásra, a közszolgáltatások minőségi javítására, azaz egy még élhetőbb település kialakítására.

Nem cél a korábbi gazdasági program részletes kiértékelése, célszerű azonban a korábbi program azon részeinek továbbvitele, ahol a fejlesztések vagy átalakítási lépések nem értek véget:

- közlekedési infrastruktúra fejlesztése,
- közszolgáltatást nyújtó épületek felújítása.

2. A település földrajzi elhelyezkedése, adottsága

Kistormás Tolna megyében található, a Tolnai Hegyhát és a Mezőföld határánál. Dombos vidéke miatt az emberek szívesebben telepedtek itt le. A természeti adottságoknak köszönhetően a mezőgazdasági termelés lett a fő ágazat a településen. Ezen kívül szőlőtermesztéssel és kisebb állattartással foglalkoznak. Az ipari termelés nem alakult ki a településen, a vasút és az autópálya elkerüli. Bár a természeti adottságok kedvezőek, de a befektetők számára mégsem elegendő, nem éri meg ide települni, az optimális telephelyhez több feltételnek kell érvényesülnie.

2. Főbb demográfiai jellemzők

a) Állandó népesség számának alakulása az elmúlt 5 évben

Év	(fő)
2015.	339
2016.	321
2017.	342
2018.	334
2019.	333

b) Népesség kor szerinti megoszlása 2014. december 31-i állapot szerint

Kor szerinti csoportosítás	Fő	Korcsoport	Fő	Megoszlás %-a
0-3	11	Gyermek és fiatalok	57	17,2
4-6	14			
7-14	16			
15-18	16	Munkaképes korú	173	51,9
19-60	173			
61-	103	Időskorú	103	30,9
Összesen:	333	Összesen:	333	100

Megállapítható, hogy a település lakossága az elmúlt 5 évben lassú emelkedő, majd csökkenő tendenciát mutat, de nem jelentős mértékben.

A korcsoportos bontásból kiderül, hogy 2019-ben a munkaképes korúak száma 173 fő, ez az állandó népesség 51,9%-a.

Egyre több ember keres máshol munkalehetőséget, főleg a nagyobb városokban vagy agglomerációs körzetekben, ahol szerintük kedvezőbb körülmények vannak a megélhetéshez.

A közmunkaprogram egyre kevesebb embernek ad munkalehetőséget, ez a megoldás átmeneti, ideiglenesen javítja a mutatókat, de hosszú távon biztosabb megélhetést kell biztosítani az embereknek.

Sajnos nő azok száma is, akik külföldön próbálnak szerencsét.

Az elvándorlás folyamata oda vezetett, hogy a település az előregedő falvak csoportjába tartozik. Az itt élők jó része elszegényedett, nagy a szegregáció a tehetősebb és szegényebb emberek között.

Az a nem könnyű feladat áll tehát az önkormányzat előtt, hogy megfelelő gazdasági eszközök használatával ezt a folyamatot megállítsa, lassítsa, megpróbálja a fiatalok számára vonzóvá tenni a települést.

3. Infrastruktúra helyzete

A gazdasági fejlődés, és egy térség fejlődése nagyban függ az infrastruktúra fejlettségétől, mert ha kedvezőek a feltételek, akkor a befektetők is szívesebben jönnek ide.

A település megközelíthetőségének közúti feltételei kedvezőek: Szekszárd, Paks és Gyöngyös is könnyen megközelíthető közúton. Az elkövetkezendő években a Kormány 1573/2018. (XI.15.) kormányhatározatában foglaltak értelmében felújításra kerül a 6313. jelű összekötő út felújítása Kölesd-Gyöngyös között, amely szintén érinti Kistormás település Magyar Közút kezelésében lévő útszakaszát.

A buszközlekedés a megyeszékhelyre viszonylag jó, bár sok a várakozási idő két járat között. Más településre azonban busszal nagyon kedvezőtlenül lehet eljutni, más lehetőséget kell találni.

A legközelebbi vasútállomás a megyeszékhelyen található. Kölesd-Alsótengelyen van ugyan vasútállomás, de nem áll meg a vonat ezen a helyen.

Az autópályák elkerülik a községet. Legközelebbi autópálya felhajtó viszont közel, 17 km-re található.

Sajnos az önkormányzati tulajdonú utak állapota rossz, melyek felújítására kizárólag pályázatokból van lehetőség.

Az egészségügyi ellátás a szomszédos, 3 km távolságra lévő Kölesd településen biztosított, a háziorvosi rendelő 4 éve lett felújítva. A fogorvos tekintetében a szedresi körzethez tartozik a község, így a fogorvosi szolgáltatás ott vehető igénybe.

Óvoda működik a községben az Önkormányzat fenntartásában, általános iskolába többségében Kölesdre járnak a gyerekek. Az iskolának a Szekszárdi Tankerületi Központ a fenntartója. Az iskola épületének felújítására a tavalyi év folyamán került sor.

A helyi szociális feladatok tekintetében az otthon lévő időseket, a gyermekjóléti és családsegítő munkát a Paks Kistérségi Szociális Központ alkalmazottai látják el helyi szinten.

A vezetékes közműhálózat kiépítettsége megfelelő, szinte minden háztartásban van vezetékes ivóvíz, a szennyvíz-elvezetés is kiépítésre került.

A község vezetékes telefon, mobiltelefon, illetve internethálózat kiépítettsége lefedi a települést. Szinte majdnem minden háztartásban van számítógép és internet hozzáférés.

Évekkel ezelőtt megtörtént a gázhálózat kiépítése is, a gázcsonk minden ingatlannál megvan, a rákötés pedig saját döntésen múlik.

A VERTIKÁL-Alisca Terra Konzorcium közszolgáltató végzi a települési szilárd hulladék elszállítását, illetve a zöldhulladék, továbbá az egyéb szelektíven gyűjtött hulladék elvitelét is.

A község kulturális élete is aktív, ugyanakkor a művelődési ház felújításra szorul.

Néhány kisebb vegyeskereskedés elégíti ki a vásárlók igényeit.

A közigazgatás terén Kistormás lakosainak ügyeit a szomszédos Kölesd településen lehet intézni.

4. Vállalkozási tevékenységet végzők száma, összetétele

A település adottságaiból adódóan a jellemző tevékenység a mezőgazdaság. Egy helyi, és a szomszédos falvakban lévő nagyobb gazdaságok több ember számára biztosítanak munkát. A községben lévő egyéni vállalkozók és családi gazdálkodók zöme is főként mezőgazdasággal illetve szőlőtermesztéssel, pár fő pedig haszonállatok tartásával foglalkozik.

Két magánvállalkozó kisebb vegyeskereskedést üzemeltet, pár főt foglalkoztatnak.

Kistormás maga is foglalkoztatóként van jelen a munkaerőpiacon, ezért minden évben részt vesz a közfoglalkoztatási programban. A község a közfeladatok jelentős részét (köztisztaság, zöldfelület gondozás, csapadékelvezető árkok tisztítása) ennek foglalkoztatási programok keretében látja el.

5. Az önkormányzat által ellátott feladatok és működtetett intézmények, humán erőforrások alakulása

A törvény előír az önkormányzatok számára kötelező és önként vállalt feladatokat. Azonban figyelembe kell venni a feladat- és hatáskör jellegét, az eltérő adottságokat, a lakosság számát, a gazdasági teljesítőképességet, a terület nagyságát.

Az önkormányzati intézmény- és feladatstruktúra:

- a) *Önkormányzat - közigazgatás*
- b) *Gyermekjóléti és családsegítő szolgálat – szociális ellátás*
- c) *Közösségi tér – művelődés, kultúra*
- d) *Óvoda– oktatás, nevelés*

6. Környezeti állapot

Kistormás természeti adottságai kedvezőek. A jó fekvésnek köszönhetően a földművelés és állattenyésztés a meghatározó ágazat.

Az ipar kialakításának feltételei részben adottak, bár az optimális telephelyhez nem elegendőek.

A levegő szennyezettsége alacsony, azonban minősége a téli hónapokban rosszabb a tüzelési szezon végett.

Az avarégetést szabályokhoz kötik, így bizonyos időben és meghatározott feltételeknek megfelelően lehet a műveletet elvégezni.

Szabályozni kell az öntözést főleg a nyári időszakban, amikor növekszik a víz iránti igény, csapadékelvezetés problémájára megoldást kell találni.

Törekedni kell az egészséges ivóvízellátás biztosítására, a szennyvízelvezetésre és tisztítására. Jelenleg folyamatban van az ivóvízminőség-fejlesztő program.

A település közterületeinek rendezése, karbantartása folyamatos – szemétszállítás, - szedés, kaszálás, virágültetés.

7. A település hazai és nemzetközi kapcsolatrendszere

A Közös Hivatal keretében Kistormás három településsel működik együtt: Harccal, Kölesddel, Medinával. Vannak olyan projektek is, amelyeknél a környező települések összefogására van szükség a sikeres pályázat érdekében.

Fontos szempont még, hogy a településen működő civil szervezetekkel is együtt tudjon működni az önkormányzat, mivel vannak olyan pályázatok, amelyeknél az ilyen szervezetek kedvezőbb feltételek mellett pályázhatnak.

8. Adópolitika

Jelenlegi helyzet

Kistormás Községi Önkormányzata Képviselő-testületének alapelve több ciklus óta folyamatosan az, hogy csak annyi helyi adót vessen ki, amennyi a település

működtetéséhez, illetve a lépésről lépésre haladó fejlődéshez minimálisan szükséges.

Az iparüzési adókulcs hosszú évek óta állandó jelleggel végzett iparüzési tevékenység esetén – a helyi adókról szóló törvény által lehetővé tett 1 %.

Ideiglenes jelleggel végzett iparüzési tevékenység esetén az adófizetési kötelezettség 5000 Ft/ nap.

A magánszemélyek kommunális adójának mértéke 12.000,- Ft/ingatlan/év. Aki Kistormás közigazgatási területén állandó bejelentett lakcímmel rendelkezik 6.000,- Ft/ingatlan/év kedvezményt kap.

Előreláthatólag – a 2021. évi költségvetési törvénytervezet értelmében - 2021. január 1-jétől a beszedett gépjárműadó bevétel 100%-a a központi költségvetést illeti.

Kölesden nincsen sem építményadó, sem telekadó.

Bár megtörtént az önkormányzati adósságkonszolidáció, a magánszemélyek kommunális adója és az iparüzési adó mérséklésére nincsen lehetőség. A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény és az államháztartásról szóló törvény egyértelműen azt az irányelvet követi, hogy az önkormányzatoknak maguknak kell előteremteniük a fejlesztéseikhez szükséges forrásokat, az állam csak a kötelező önkormányzati feladatok finanszírozását vállalja, de azt is csak a település fejlettségének, rászorultságának függvényében.

1) Célok

- a) A társadalmi igazságosság megköveteli, hogy a közterhek viseléséből a közösség minden tagja kivegye a részét, ezért a cél egy olyan helyi adórendszer működtetése, amely a lehető legszélesebb réteget vonja be az adófizetésbe.
- b) A magánszemélyek kommunális adójának mértékét is lehetőleg alacsonyan kell tartani, de mégis olyan szinten, hogy az fedezetet nyújtson a szükséges fejlesztésekhez.
- c) Az adóbevételek ésszerű, célszerű, takarékos és átlátható felhasználásával növelni az adózási morált,
- d) A szociálisan nehéz helyzetben lévőket nem az adórendszeren, hanem a szociális rendszeren keresztül kell segíteni.

9. Ingatlangazdálkodás

1) Jelenlegi helyzet

Kistormás teljes ingatlanvagyonra 85 db ingatlanból áll. Ebből:

- a) törvény alapján forgalomképtelen 53 db ingatlan (pl. utcák, közök, terek, parkok stb.)
- b) törvény alapján korlátozottan forgalomképes 7 db ingatlan (önkormányzati intézmények ingatlanai),
- c) üzleti vagyon 25 db ingatlan (pl. önkormányzati lakások, beépítetlen területek, szántók, legelők stb.).

2) Célok

- a) Az önkormányzati tulajdonú ingatlanokkal úgy kell gazdálkodni, hogy azok a lehető legésszerűbben szolgálják az önkormányzati feladatok ellátását, a község polgárai életminőségének minél magasabb szintre emelését.
- b) A szükséges közszolgáltatások (közúthálózat, alapvető közintézmények) számára megfelelő helyszínek álljanak rendelkezésre.

3) Alapelvek

- a) Az ésszerű ingatlangazdálkodás érdekében a forgalomképes önkormányzati tulajdonú ingatlanok, amelyekre hosszú távon nincs szüksége az önkormányzatnak, a vagyonrendelet előírásainak megfelelő módon értékesíthetők. Az ilyen ingatlaneladásból származó bevételeket lehetőleg olyan stratégiai ingatlanok megvásárlására kell fordítani, amelyekre viszont szükség van a jövőben.
- b) Az önkormányzat saját feladatainak ellátásához átmenetileg nem szükséges ingatlanok a vagyonrendelet előírásainak megfelelő módon bérbe adhatók. A bérbe adásnál mérlegelni kell, hogy az önkormányzat érdekeit a határozott vagy a határozatlan idejű szerződés szolgálja jobban, illetve, hogy az ingatlan felújításához szükséges forrásokat milyen konstrukcióban lehet az önkormányzat szempontjából legkedvezőbb módon biztosítani.

10. Településüzemeltetés

1) Jelenlegi helyzet

Kölesden a településüzemeltetési feladatokat az Önkormányzat látja el, kivéve a közüzemi szolgáltatásokat.

Célok

- a) A település normális napi életének folyamatos biztosítása minden évszakban.
- b) A lehető leggazdaságosabb, költséghatékony megoldások megtalálása.
- c) A településüzemeltetéssel kapcsolatos szerződésekben foglaltak

teljesülésének folyamatos figyelemmel kísérése az Önkormányzat részéről – különös tekintettel a szolgáltatás minőségére.

2) A településüzemeltetési feladatok ellátásának tervezett módja

- a) Az Önkormányzat által ellátandó feladatok:
1. Balesetveszélyes fák gallyazása, kivágása,
 2. Buszmegállók takarítása és téli csúszásmentesítése,
 3. Csapadékvíz-elvezető árkok, áttereszek tisztítása,
 4. Járdák, közterek takarítása,
 5. Játsszótér üzemeltetése, karbantartása,
 6. Köztéri szemétyűjtők ürítése,
 7. Közterületen tartandó ünnepi rendezvények előtti és utáni takarítás,
 8. Köztisztasági feladatok ellátása,
 9. Lakossági bejelentések fogadása,
 10. Önkormányzati bérlakások kezelése,
 11. Parlagfű irtás,
 12. Önkormányzat épületeinek takarítási feladatai.

11. Közszolgáltatások

1) Jelenlegi helyzet

A közművek jelentős része nem az Önkormányzat tulajdonában, illetve kezelésében van (pl. ivóvíz, gáz, elektromos áram), így az Önkormányzatnak sok esetben csak közvetett befolyása van a közszolgáltatások minőségére. A szolgáltatások ára is a legtöbb esetben törvényben szabályozott, tehát az Önkormányzat hatáskörén kívül esik.

2) Célok

- a) A csapadékvíz-elvezető rendszer számottevő fejlesztése,
- b) A közvilágítás hiányosságainak pótlása, a hálózat folyamatos fejlesztése, korszerűsítése,
- c) A környezet védelme, az illegális szemétkerakások csökkentése,
- d) A téli hó eltakarítás és síkosság-mentesítés magas színvonalú biztosítása úgy a főbb gyalogos, mint az autós mellékútvonalakon.

3) Alapelvek

Minél alacsonyabb áron, minél magasabb színvonalú szolgáltatás biztosítása, illetve megszervezése a polgárok számára (amennyire a hatósági árak és a hatályos jogszabályok lehetővé teszik).

Minden lehetséges eszközzel képviselni a község polgárainak érdekeit a közszolgáltatók irányában.

12. Az előző ciklusból áthúzódó, folyamatban lévő fejlesztések

Fejlesztés megnevezése
JETA- pályázat keretében:
- Faluház-Óvoda homlokzatának felújítása
TOP- pályázat keretében:
- Kölesd-Kistormás kerékpárút megépítése
KEHOP-2.1.3-15-2016-00033 pályázat
Ivóvízminőség-javító program

A nagyobb beruházások pályázatát külső pályázatíró készítette el, a kisebbeknél belső pályázatírás történt.

13. A COVID-19 járvány gazdasági hatásai

Jelen gazdasági program kidolgozásának időpontjában jelent meg a COVID-19 koronavírus hazánkban is, amely robbanásszerűen terjedt a Föld szinte valamennyi országában, és egy olyan világszintű járványt eredményezett, hogy a Kormány 2020. március 11. napján veszélyhelyzetet hirdetett.

2020. március 16. napjától az iskolák átálltak a digitális tanrendre, a munkahelyek, amelyeknél lehetőség volt, a home office foglalkoztatásra. A pandémia hatására jelentős számú munkahelyen megszűnt a termelés, így az ipar több területén tömeges munkahely megszüntetésre került sor.

A koronavírus világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése, illetve megelőzése érdekében a Kormányzat eddig több gazdasági mentőcsomaggal reagált, amelyek szociális, adójogi és munkahelyvédelmi intézkedéseket tartalmaznak. Ennek ellenére a világjárvány által okozott gazdasági válságnak elhúzódó hatásaira kell számítani, amely tekintetben az elemzések még nagyon bizonytalan alapokon állnak. Hatása éppen ezért most még nem látható előre, ez pedig befolyásolhatja jelen gazdasági program megvalósítását is.

Az Önkormányzatokra egyrészt többletfeladatokat és többletköltségeket rótt a járványügyi helyzet, másrészt elvonásra került a 2020. évi gépjárműadó 100%-a. A fentiekre tekintettel a vészhelyzeti védekezést követően egy teljesen új költségvetési rendelet elfogadására kell számítani.

IV.

FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

1. Fejlesztési elképzelések

Mindig meg kell találni azokat a lehetőségeket, módokat, amelyek a települést előrébb mozdítják, illetve kedvezőbb hatást hozhatnak.

A következő 5 évre vonatkozó konkrét tervek az alábbiak:

a) Turizmus fejlesztése

A kistormási evangélikus templom egyedülálló, Magyarországon összesen két ilyen jellegű barokk templom épült. Erre építve érdemes fejleszteni a turizmust is, amelynek feltétele az építészeti emlék felújítása, rendezett környezetének és megközelíthetőségének biztosítása.

A község határában található egy tórendszer is, amely esetében érdemes lehet számolni a horgászatra épülő turizmusra, amelynek feltétele szálláshely kialakítása.

Megvalósítás időpontja	Fejlesztési cél
2021-2025.	evangélikus templom felújítása
2020-2025.	szálláshely kialakítása

b) Helyi gazdaság fejlesztése

Minden gazdaságfejlesztési program fontos eleme kell, hogy legyen a helyi gazdaság fejlesztése, amely alapvetően az adott térségében meglévő erőforrások bázisán, azok hasznosításával tervezi a helyi termelést-, foglalkoztatást és ezáltal a helyi jövedelmeket növelni.

Kistormás esetében a helyi gazdaság fejlesztésének az alapjait a következő tényezők adják-adhatják:

1. helyi termelői piac kialakítása
2. géppark fejlesztése

Megvalósítás időpontja	Fejlesztési cél
2021-2025	géppark
2021-2022	helyi termelői piac

c) Óvoda felújítása

A kisgyermekes édesanyák munkába állásának segítése érdekében, mini bölcsőde kialakítása indokolt lenne. Emellett szükség van az óvoda épületének,

udvarának és csoportszobáinak felújítására is, hogy a mai modern kor követelményeinek 100%-san megfelelő intézményben legyenek elhelyezve gyermekeink.

Megvalósítás időpontja	Fejlesztési cél	Becsült költség
2021-2022	óvoda felújítása	5 MFt

d) Az Önkormányzat energia-hatékonyságának és a megújuló energiafelhasználás arányának növelése

Fontos cél az elkövetkező években az önkormányzati épületek esetében energetikai racionalizálás, illetve az e célnak megfelelő fejlesztések megvalósítása.

Megvalósítás időpontja	Fejlesztési cél
2021	futballpálya napelemes lámpával való megvilágítása
2021	játszóter napelemes lámpával való megvilágítása
2022	temető napelemes lámpával való megvilágítása
2022	Faluház-Óvoda napelemmel ellátása
2021	Faluház-Óvoda fűtésrendszerének korszerűsítése
2023	Faluház színpad felújítása
2024	Faluház előtti tér térkövezése
2023	volt Iskola épületének napelemmel ellátása
2024	volt Iskola épülete külső nyílászáróinak cseréje

e) A lakhatási feltételek, illetve a lakhatás körülményeinek javítása

Minden önkormányzat egyik elsőszámú feladata, tekintettel arra, hogy az életminőség szempontjából a legfontosabb tényezőnek a lakhatási feltételek minősülnek.

Kistormás Községi Önkormányzat számára az egyik legfontosabb cél, hogy a település fiataljai a jövőjüket Kistormáson tervezzék, itt alapítsanak családot és hosszútávon is a község társadalmi-gazdasági fejlődését szolgálják.

Ebből a célból az Önkormányzat kidolgoz egy telekprogramot, melynek keretében a lakatlan, rossz állapotú ingatlanokat megvásárolja, majd kedvezményes építési telkeket fog kialakítani a helyi, illetve a községben letelepedni kívánó fiatalok számára. A program részleteinek kidolgozása során a fő elv a következő lesz:

- a kistormási születésű, vagy itt lakóhellyel/munkahellyel rendelkező fiatal felnőttek számára kedvezményes feltételek között kínálunk építési telkeket.

Megvalósítás időpontja	Fejlesztési cél
2021-	bérlakás
2020-	telkek kialakítása

f) A települési infrastruktúra fejlesztése

A település vonzerejének, népességmegtartó erejének fontos eleme az épített- és a zöld infrastruktúra védelme, lehetőség szerinti fejlesztése.

Közterületek állapotjavítása A meglévő zöldfelületek, és a hozzájuk tartozó elemek állagmegóvása, felújítása, valamint újabb funkciókkal történő bővítése. Ennek keretében megújulna a kistormási játszótér, amely bekerítése is megtörténne. Elkészülne egy kültéri fitneszpark is a futballpálya mellett.

Fontos feladat a közterületek virágosítása, zöldítése, fásítása. A közterületek gondozása (rendszeres növénytelepítés) elengedhetetlen a rendezett település megteremtéséhez.

Emellett a község elhelyezkedése miatt (domboldal-völgy) különösen fontos a csapadékvíz-elvezető rendszer kiépítése.

Kiemelt cél a volt általános iskola épületének közösségi téré alakítása.

Megvalósítás időpontja	Fejlesztési cél
2020	játszótér bekerítése
2021	játszótér felújítása
2022	kültéri fitneszpark
2020-2025	parkosítás
2020-2025	volt általános iskola épületének közösségi téré alakítása

g) Közlekedési infrastruktúra fejlesztése

Fontos a közutak állagmegóvása, a kritikus útszakaszok javítása, továbbá egy parkoló kialakítása a Hivatal épületével szemben.

Megvalósítás időpontja	Fejlesztési cél
2020	parkoló
2020-2021	Dózsa utca (Petőfi utca végének) felújítása
2023	Kossuth utcai járda felújítása
2024	község temetőjébe vezető út kiszélesítése

2. A megvalósítás mechanizmusa

Az 1. pontban felvázolt gazdaságfejlesztési program finanszírozásának alapvetően három lehetséges forrása van:

1. Európai Unió támogatásával megvalósuló fejlesztések

A 2021-2027 között hozzáférhető, európai uniós célkitűzések elvei mentén felhasználható támogatások és források, a jelenlegi fejlesztéspolitikai rendszerben a megyei integrált területi program finanszírozása mentén.

2. A Kormány támogatásával megvalósuló fejlesztések

A 2018-as országgyűlési választások előtt a Kormány meghirdette a Modern Falvak Programot. A Magyar Falu Program lehetőséget kínál a kisebb adóerőképességgel rendelkező falvak számára, hogy önerő nélkül is fejlődhessen infrastruktúrájuk. A fejlesztések által pedig növekedhessen a népességmegtartó képességük. Emellett nagy segítséget jelent minden kisebb településnek a Belügyminisztérium által évről évre meghirdetett önkormányzati fejlesztések pályázat, továbbá a Jövők Energiája Térségfejlesztő Alapítvány által meghirdetett pályázatok.

3. A község saját bevételei

Az önkormányzatok gazdaságfejlesztési tevékenységének forrását, a fent említett kormányzati és uniós támogatásokon túlmenően, a stabilitási törvény szabta keretek közt a Kormány engedélyével bevont visszterhes hitelintézeti források, illetve az önkormányzat saját bevételei szolgálják. Ez utóbbiak jellemzően szűkösek, forrásuk a település közhatalmi bevételei, leginkább a helyi iparüzési adó (HIPA) és a gépjárműadó, amelynek 40 %-a maradt az önkormányzatoknál. Sajnos a COVID-19 járvány miatti veszélyhelyzet

elrendelését követően a 2020. évi gépjárműadó teljes egészét a járvány elleni védekezés céljából át kellett engedni a központi költségvetésnek. A 2021. évi költségvetési tervezet is a központi költségvetés részére átutalandó adóként számít a gépjárműadóra, így ezzel az adónemmel a jövőben valószínűleg már nem tudnak számolni a települési önkormányzatok. Kistormás település esetében ez azt jelenti, hogy tovább csökken az egyébként is szűkös, fejlesztésre szánt saját források összege.

Összességében elmondható, hogy a kitűzött célokat, tervezett fejlesztéseket és felújításokat településünk szinte kizárólag csak pályázati forrásból tudja megvalósítani, az önkormányzat bevétele szűkös, csak a kisebb és szükségszerű munkák elvégzésére elegendő.